

GAZİ ÜNİVERSİTESİ UZAKTAN EĞİTİM PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET TEMELLİ UZAKTAN EĞİTİM DOYUMLARI İLE DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Yard.Doç.Dr. Serçin KARATAŞ

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü
sercin@gazi.edu.tr

Araş.Gör. Mutlu Tahsin ÜSTÜNDAĞ

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü
mutlutahsin@gazi.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada Gazi Üniversitesi Uzaktan Eğitim Programı (GUEP) bünyesinde yer alan Atatürk Meslek Yüksek Okulu Bilgisayar Teknolojileri ve Programlama ile İşletme Bölümü öğrencilerinin İnternet Temelli Uzaktan Eğitim Doymu ve demografik özellikleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. GUEP’nda okuyan öğrencilerin İnternet Temelli Uzaktan Eğitim Doym Ölçeği’nden aldıkları puanlar demografik özelliklerle (yaş, cinsiyet, genel ortalama) karşılaştırılmıştır. Yapılan istatistiksel işlemler sonrasında demografik özelliklerle (yaş, cinsiyet, genel ortalama) doym puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Anahtar Sözcükler: İnternet temelli uzaktan eğitim, öğrenci doymu, öğrencilerin demografik özellikleri

THE RELATIONSHIP BETWEEN STUDENTS’ INTERNET-BASED DISTANCE EDUCATION SATISFACTIONS AND DEMOGRAPHICAL PROPERTIES IN GAZİ UNIVERSITY DISTANCE EDUCATION PROGRAM

ABSTRACT

In this study, the relationship between the Internet-based distance education satisfactions and demographical properties of students attended to the Departments of “Computer Technologies and Programming” and “Business” in the Ataturk Community College executed within the Distance Education Program of Gazi University is examined. In this research survey method is used. The relationship between the Internet-based distance education satisfactions and demographical properties (age, gender, and general academic points) of students attended to Gazi University Distance Education Program is compared. According to statistical analysis, there is no meaningful difference between demographical properties (age, gender, and general academic points) and satisfaction points.

Keywords: The Internet-based distance education, students’ satisfaction, students’ demographical properties.

GİRİŞ

Uzaktan eğitim, herhangi bir sebeple zamanında eğitim alamamış, iş hayatına erken atılmak zorunda kalmış ve bu sebeple eğitim şansını kaybetmiş, hizmet içi eğitim semineri uygulamaları gibi belli zaman sınırlamasına uymayan bireyler için uygun bir eğitim sistemidir. 1990'lı yıllardan başlayarak çoklu ortam ve internet teknolojilerinin gelişmesi paralelinde uzaktan eğitimde en hızlı değişim yaşanmıştır. e-öğrenme sunan ve bu tür olanaklar sağlamaya çalışan üniversitelerin sayısı da gün geçtikçe artmaktadır. Nitekim ülkemizde de bunun örneklerini Anadolu, Sakarya, ODTÜ, Ankara, Gazi gibi devlet üniversitelerinde ve Bilgi, Maltepe gibi özel üniversitelerde de görmek mümkündür.

Gazi Üniversitesi uzaktan eğitim sürecindeki yerini Atatürk Meslek Yüksek Okulu Teknik Programlar bünyesinde Bilgisayar Teknolojileri ve Programlama Bölümü ile İktisadi ve İdari Programlar bünyesinde İşletme Programı'nın açılmasıyla birlikte almıştır. Gazi Üniversitesi Uzaktan Eğitim Programı gündeme geldiğinde, Programın yürütücülerinin öğrenci profili beklentisi, bir meslek sahibi, işinde ilerlemek isteyen ya da kendisi için başka açılımlar arayan, bunu işinden ve ailesinden dolayı mekan ve zaman sınırlılığı sebebiyle gerçekleştiremeyen ve çoğunluğu Ankara dışından yetişkinlerdi. Ancak Program hayata geçtikten sonra gerek öğrencilerin kayıtları gerekse öğrencilerin Üniversiteyi ziyaretleri sırasında, durumun beklenildiği gibi olmadığı görülmüştür. Bu durum, öğrenci profilinin incelenmesini zorunlu kılmıştır. Özsoy'un (2004) da belirttiği gibi özellikle yüksek öğretimdeki öğrenci profili araştırmalarının kuramsal ve uygulamaya dönük önemi gittikçe artmaktadır. "Öğrenci profili", genel olarak, öğrencinin empirik varlığının portresini sağlayan ya da sağlayamayan kavramsal bir özetdir. Bu açıdan bakıldığında, öğrenci profili ortaya koyma denemelerinin amacı, belli bir eğitim düzeyindeki bireylerin belli karakteristiklerini mümkün olduğunca betimleme, nicelleştirme ve istatistiksel olarak sunmadır. Bu çalışmada da Gazi Üniversitesi Uzaktan Eğitim Programı (GUEP) öğrencilerinin profilini ortaya koyabilmek adına demografik özellikleri irdelenmektedir. Bireysel özelliklerin eğitimde önemli olduğu alanyazında sıkça vurgulanmaktadır. Bu bireysel özellikler e-öğrenme ortamları için özellikle ayrı bir önem taşımaktadır.

e-öğrenmenin katlanan bir oranla büyüdüğü bir gerçektir, ancak başarısızlıklarının da olduğu bilinmektedir (Arbaugh ve Duray, 2002; Wu, Tsai, Chen

ve Wu, 2006). İnternet üzerinden sunulan uzaktan eğitimde, öğrencilerin ilk deneyimlerinden sonra neden e-öğrenmeden uzaklaştıklarına dair çok az şey bilinmektedir (Sun, Tsai, Finger, Chen ve Yeh, 2008). Araştırmalar öğrenci doyumunun bir sistemin uygulama başarısının en önemli faktörlerinden biri olduğunu ortaya koymaktadır (Delon ve Mclean, 1992).

Sun ve diğerleri (2006) yapılan birçok araştırmada (Arbaugh, 2002; Arbaugh ve Duray, 2002; Aronen ve Dieressen, 2001; Chen ve Bagakas, 2003; Hong, 2002; Lewis, 2002; Piccoli, Ahmad ve Ives, 2001; Stokes, 2001; Thurmond, Wambach ve Connors, 2002), bir e-öğrenme ortamında öğrenci doyumunu etkileyen 6 boyut -öğrenci, öğretimin elemanı, ders, teknoloji, sistem tasarımı ve çevresel boyutlar- ortaya koyduklarını belirtmektedir. Bununla birlikte, Allen, Bourhis, Burrell ve Marby'ye (2002) göre doyum ile ilgili olan faktörlerin kişisel değişkenlerden de etkilendiğini vurgulamışlardır.

Alanyazından yola çıkarak, bu çalışmada, Gazi Üniversitesi Uzaktan Eğitim Programı bünyesinde yer alan Atatürk Meslek Yüksek Okulu Bilgisayar Teknolojileri ve Programlama ile İşletme Bölümü öğrencilerinin İnternet Temelli Uzaktan Eğitim Doyum puanları ile demografik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu temel amaç ulaşmak için şu sorulara yanıt aranmıştır:

Araştırmaya katılan öğrencilerin;

1. Bölüm, cinsiyet ve yaşa ilişkin demografik özellikleri nedir?
2. İnternet Temelli Uzaktan Eğitim Doyumu Ölçeği'nden almış oldukları doyum puanları
  - a. yaşa,
  - b. cinsiyete ve
  - c. genel not ortalamalarına göre farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Tarama yöntemi kullanılan bu araştırmanın araştırma grubu, veri toplama araçları ve sınırlılıklar aşağıda açıklanmaktadır.

Araştırma Grubu

Gazi Üniversitesi Uzaktan Eğitim Programı bünyesinde yer alan Atatürk Meslek Yüksek Okulu Bilgisayar Teknolojileri ve Programlama ile İşletme Bölümü'nde 2006-2007 öğretim yılı Bahar Döneminde öğrenim gören öğrencilerdir. Ankete 549 öğrenci katılmıştır. Bu dönemde 1. Sınıfta öğrenim gören öğrenci sayısı 587'dir. Ankete dönüş oranı %93.5'tir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, Öğrenci İşleri Bilgi Sistemi Veri Tabanı ve Parlak (2004) tarafından geliştirilen İnternet Temelli Uzaktan Eğitim Öğrencileri Doyum Ölçeği ile toplanmıştır.

- a) Öğrenci İşleri Bilgi Sistemi Veri Tabanı: Üniversitemize kayıt yaptıran her öğrenci ile ilgili demografik bilgiler, ÖSYM'den gelen veriler ve öğrencilerden dijital olarak toplanan düzenli verilerden oluşmaktadır.
- b) İnternet Temelli Uzaktan Eğitim Öğrencileri Doyum Ölçeği: Ölçek 35'i olumlu, 3'ü olumsuz toplam 38 madde ve 5 faktörden oluşan likert tipi beşli dereceleme ölçeğidir. Ölçekte "Öğrenci-Öğrenci Etkileşimi" olarak adlandırılan birinci faktörde 3 madde bulunmaktadır. İkinci faktörde 12 madde bulunmakta ve "Öğrenci-Öğretmen Etkileşimi" olarak adlandırılmıştır. "Ders Yapısı" faktöründe 12 madde, "Kurumsal Destek" faktöründe 8 madde ve "Esneklik" faktöründe ise 3 madde bulunmaktadır. Ölçeğin bütünü için iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alpha) .95 olarak hesaplanmıştır.

Sınırlılıklar

Bu araştırmada demografik özellikler okudukları bölüm, yaş ve cinsiyet ile sınırlandırılmıştır.

BULGULAR ve YORUM

Araştırmadan elde edilen veriler, cevap aranan sorulara uygun başlıklar altında sırasıyla ele alınmış ve yorumlanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerinin dağılımı

Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Bölüm	Cinsiyet				Toplam	Yaş						Toplam
	Erkek		Kadın			<=20		21-25		>=26		
	n	%	n	%		n	%	n	%	n	%	
Bilgisayar	172	62.5	103	37.5	275	187	68.0	86	31.3	2	.7	275
İşletme	109	39.8	165	60.2	274	73	26.6	132	48.2	69	25.2	274
Toplam	281	51.2	268	48.8	549	260	47.7	218	39.7	71	12.9	549

Tablo 1'e bakıldığında GUEP'na kayıtlı 549 öğrencinin %51.2'sinin (n=281) erkek, %48.8'inin ise (n=268) kadın olduğu görülmektedir. Bilgisayar Teknolojileri ve Programlama bölümüne kayıtlı olup ankete katılan erkek öğrencilerin yüzdesi 62.5 iken (n=172), kadın öğrencilerin yüzdesinin 37.5 (n=103) olduğu görülmektedir. Bu yüzdelerin İşletme Bölümü için sırasıyla %39.8 (n=109) ve %60.2 (n=165) olduğu görülmektedir. Bilgisayar Teknolojileri ve Programlama Bölümü'nde erkek öğrenci egemenliği, bu bölümde okuyan öğrencilerin tamamının Meslek Lisesinden mezun olmalarından (Bkz. Tablo 2) kaynaklanabilir. Nitekim günümüzde meslek liselerinde erkek öğrenci sayısının ezici biçimde yüksek olduğu bilinmektedir.

549 öğrenciden %12.9'unun (n=71) 26 yaş ve üzerinde olduğu; bunlardan sadece %0.7'sinin (n=2) Bilgisayar Teknolojileri ve Programlama Bölümüne kayıtlı olduğu görülmektedir. 21-25 yaş arasındaki öğrencilerin yüzdesinin 39.7 (n=218) olduğu, bu yaş grubunun Bilgisayar Teknolojileri ve Programlama Bölümündeki yüzdesinin 31.3 (n=86), İşletme Bölümü içinse %48.2 (n=132) olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yaklaşık yarısının (%47.7; n=260) 20 yaş ve altında olduğu belirlenmiştir. Bu öğrencilerin Bilgisayar Teknolojileri ve Programlama Bölümü ve İşletme Bölümü'ne göre dağılımları sırasıyla %68 ve %26.6'dır. Bu bulgulara bakıldığında, tüm öğrencilerin, beklenenden daha genç olduğu (öğrencilerden %87.4'ünün [n=478] 25 yaş ve altında olduğu) görülmektedir. Başka bir ifade ile GUEP'ni kendi işinde çalışan kesimden çok, üniversite çağındaki bireylerin tercih ettiği görülmektedir. Bilgisayar Teknolojileri ve Programlama Bölümüne bakıldığında 2 öğrenci dışında kalan tüm öğrenciler, oldukça gençtir. Hatta, bu sayının tüm GUEP'na kayıtlı öğrencilerin yarısına yakın olması dikkat çekicidir.

Tablo 2. Öğrencilerin Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Dağılımı

Bölüm	Normal Lise		Anadolu Lisesi		Meslek/Teknik Lise		Toplam
	n	%	n	%	n	%	
	Bilgisayar	0	0.0	0	0.0	275	
İşletme	165	60.2	10	3.6	99	36.1	274
Toplam	165	30.1	10	1.8	374	68.1	549

Öğrencilerin mezun oldukları okul türüne ait verilerin de sunulması önemli görülmüştür. Buna göre, Tablo 2'ye bakıldığında Bilgisayar Teknolojileri ve Programlama Bölümü'ne kayıtlı öğrencilerden bu ankete cevap veren 275 öğrencinin tamamının Teknik ya da Meslek Lisesi mezunu olduğu görülmektedir. Bu durum, YÖK'nun meslek liselerinden meslek yüksek okullarına doğrudan geçiş hakkı tanınmasından kaynaklandığı şeklinde yorumlanabilir. İşletme Bölümü öğrencilerinin %60.2'sinin (n=165) normal lise mezunu olması da bu durumun doğal bir göstergesidir. Sadece bu bölümde %3.6'lık kesimin (n=10) Anadolu Lisesi mezunu olduğu görülmektedir. Bu bulgu, bu okullarda okuyan öğrencilerin lisans programlarını daha çok tercih etmesinden kaynaklanıyor şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin genel not ortalamalarının dağılımı

Tablo 3. Öğrencilerin Genel Not Ortalamalarına Göre Dağılımı

Bölüm	<2.00		2.0-2.49		2.50-2.99		3.00-3.49		3.50-4.00		Toplam
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Bilgisayar	86	31.3	101	36.7	56	20.4	30	10.9	2	.7	275
İşletme	88	32.1	90	32.8	72	26.3	20	7.3	4	1.5	274
Toplam	174	31.7	191	34.8	128	23.3	50	9.1	6	1.1	549

Tablo 3 incelendiğinde her iki bölümde okuyan öğrencilerin genel not ortalamalarının birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Her iki bölümde Gazi Üniversitesi'nde başarısızlık sınırı kabul edilen 2.0'dan küçük genel not ortalamasına sahip öğrenci yüzdesinin 31.7 (n=174) olduğu görülmektedir. Öğrencilerin çok az bir kısmının (%1.1, n=6) üstün başarı gösterdiği görülmektedir. Öğrencilerin %67.2'sinin (n=369) ortalama bir başarı gösterdiği görülmektedir.

İnternet Temelli Uzaktan Eğitim Doyum Puanlarına İlişkin Dağılımı

Tablo 4. Öğrencilerin İnternet Temelli Uzaktan Eğitim Genel ve Alt Faktörler Doyumlarına Göre Ortalamaları

Faktörler	Alınabilecek min. puan	Alınabilecek maks. puan	$\bar{x}$
Genel Doyum	38	190	118.57
Öğrenci-Öğrenci Etkileşimi	3	15	9.63
Öğrenci- Öğretim Elm. Etkileşimi	12	60	36.65
Ders Yapısı	12	60	43.05
Kurumsal Destek	8	40	19.19
Esneklik	3	15	10.05

İnternet Temelli Uzaktan Eğitim Doyumu Ölçeği'nde Öğrenci-Öğrenci etkileşimi başlığında yer alan maddelere örnek olarak “*Bu programdaki diğer öğrencilerle etkileşimde bulunmam, programdan daha çok faydalanmama yardımcı oluyor.*” verilebilir. Öğrenci-Öğretim Elemanı için “*Öğretmenler bana faydalı geribildirimler sağlıyorlar.*” maddesi; Esneklik faktörü için “*Program etkinliklerini eleştirmem için olanak sağlanmıyor*” maddesi; Ders Yapısı faktörü için “*Programın içeriği öğrenmeyi kolaylaştıracak bir şekilde düzenleniyor.*” “*Programın içeriği tümüyle teorik değil, uygulamaları da içeriyor.*” maddeleri; Kurumsal Destek faktörü için “*Üniversite, destek hizmetleri hakkında düzenli olarak bilgi sağlıyor.*” “*Üniversite, yeni öğrencilerin uzaktan eğitim programlarına uyum sağlayabilmeleri için çeşitli etkinlikler düzenliyor.*” maddeleri örnek olarak verilebilir.

İnternet Temelli Uzaktan Eğitime İlişkin Doyumun Yaş, Cinsiyet ve Genel Not Ortalamasına Göre Farklılığı

Öğrencilerin, İnternet Temelli Uzaktan Eğitim Doyum puanlarının yaşa göre ortalama ve standart sapma dağılımları Tablo 5’te sunulmaktadır.

Tablo 5. Öğrencilerin İnternet Temelli Uzaktan Eğitim Doyum Puanlarının Yaşa Göre Ortalama ve Standart Sapma Dağılımları

Yaş	n	$\bar{x}$	ss
≤ 20	260	116.15	27.095
21-25	218	119.44	30.139
≥ 26	71	124.77	29.403
Toplam	549	118.57	28.726

Tablo 6. Öğrencilerin İnternet Temelli Uzaktan Eğitim Doyum Puanlarının Yaşa Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	4419.405	2	2209.702	2.694	.068
Gruplar içi	447771.145	546	820.094		
Toplam	452190.550	548			

Tablo 6'ya bakıldığında, analiz sonuçları öğrencilerin doyum puanları ile yaş grupları arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir [$F_{(2-546)}=2.69$, $p>.05$]. Başka bir deyişle öğrencilerin İnternet Temelli Uzaktan Eğitim Doyum puanları, yaş gruplarına göre değişmemektedir. Yaş gruplarına göre değişmemesi, öğrencilerin yaş gruplarının 25 yaş üstündeki grupta çok az sayıda öğrenci (bkz. Tablo 1) yer almasından kaynaklanıyor olabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerin, İnternet Temelli Uzaktan Eğitim Doyum puanlarının cinsiyete göre ortalama ve standart sapma dağılımları Tablo 7'de sunulmaktadır.

Tablo 7. Öğrencilerin İnternet Temelli Uzaktan Eğitim Doyum Puanlarının Cinsiyete Göre Ortalama ve Standart Sapma Dağılımları

Cinsiyet	n	$\bar{X}$	ss
Erkek	281	118.53	27.463
Kadın	268	118.61	30.044
Toplam	549	118.57	28.726

Tablo 8. Öğrencilerin İnternet Temelli Uzaktan Eğitim Doyum Puanlarının Cinsiyete Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	.915	1	.915	.001	.973
Grupları içi	452189.635	547	826.672		
Toplam	452190.550	548			

Tablo 8'e bakıldığında, analiz sonuçları öğrencilerin doyum puanları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir [$F_{(1-547)}=.001$, $p>.05$]. Başka bir deyişle öğrencilerin İnternet Temelli Uzaktan Eğitim Doyum puanları, cinsiyete göre değişmemektedir.

Öğrencilerin, İnternet Temelli Uzaktan Eğitim Doyum puanlarının genel ortalamalarına göre ortalama ve standart sapma dağılımları Tablo 9'da sunulmaktadır.

Tablo 9. Öğrencilerin İnternet Temelli Uzaktan Eğitim Doyum Puanlarının Genel Ortalamalarına Göre Ortalama ve Standart Sapma Dağılımları

Genel Ortalama	n	$\bar{x}$	ss
<2.00	174	118.18	27.825
2.00-2.49	191	119.53	29.934
2.50-2.99	128	120.76	28.497
3.00-3.49	50	112.52	26.806
3.50-4.00	6	102.83	33.235
Toplam	549	118.57	28.76

Tablo 10. Öğrencilerin İnternet Temelli Uzaktan Eğitim Doyum Puanlarının Genel Not Ortalamalarına Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	4132.101	4	1033.025	1.254	.287
Gruplarıçi	448058.449	544	823.637		
Toplam	452190.550	548			

Tablo 10'a bakıldığında ise, analiz sonuçları öğrencilerin doyum puanları ile genel not ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir [$F_{(4,544)}=1.254$, $p>.05$]. Başka bir deyişle öğrencilerin İnternet Temelli Uzaktan Eğitim Doyum puanları, öğrencilerin genel not ortalamalarına göre değişmemektedir.

Alanyazına bakıldığında da bu bulguları destekler nitelikte araştırmalara rastlanmaktadır. Örneğin Levy'nin (2007) yaptığı araştırmaya göre öğrencilerin e-öğrenme ortamlarına ilişkin doyum düzeyleri ile gerek yaş grupları, gerek cinsiyetleri ve gerekse genel not ortalamaları arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada öğrencilerin demografik özellikleri ile İnternet Temelli Eğitim Doyum puanları arasındaki ilişki irdelenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin cinsiyetle ilgili demografik özelliklerine bakıldığında Bilgisayar Teknolojileri ve Programlama Bölümüne kayıtlı erkek öğrencilerin yüzdesinin (62.5) kadın öğrencilerin yüzdesinden oldukça yüksek olduğu, İşletme bölümünde ise durumun ters olduğu ancak programın genelinde hemen hemen bir eşitlik olduğu görülmektedir. Meslek liselerindeki erkek öğrenci sayısının çokluğu, bu öğrencilerin doğrudan geçiş hakkı ile Bilgisayar

Teknolojileri ve Programlama Bölümü'ne kayıt yaptırmaları ile kendini göstermiş gibi görünmektedir.

Bu araştırmadan elde edilen önemli bulgulardan biri de GUEP'na kayıtlı öğrencilerin yaş profilinin 25 yaş ve altında (%87.1) yoğunlaşmasıdır. Aslında bu bulgu uzaktan eğitim veren diğer meslek yüksek okulları için de geçerli olabilir. Bu durum, Türkiye'nin uzaktan eğitim veren meslek yüksekokullarına olan ihtiyacını da ortaya koymaktadır. Örneğin, Özdemir (2008) bir web sitesine verdiği röportajda uzaktan eğitim veren Mersin Meslek Yüksekokulu'nun 2006 verilerine göre de öğrencilerin %31'inin 17-20 yaş aralığında ve %26.6'sının da 35 yaş üstü bireylerin oluşturduğuna işaret etmektedir. Yeni açılacak meslek yüksekokulları, eğitilmek isteyen yüzlerce gence fırsat sağlama anlamında önemli olacaktır. Hatta "uzaktan" meslek yüksekokullarının farklı branşlarda da açılımlarının sağlanması gereklidir.

Bilgisayar Teknolojileri ve Programlama Bölümü'nden ankete cevap veren öğrencilerin tamamının meslek lisesi mezunu, İşletme Bölümü öğrencilerinin %60.2'sinin ise normal lise mezunu olduğu görülmektedir. Benzer şekilde, Çukurova Üniversitesi Adana Meslek Yüksekokulu Bilgisayar Teknolojisi ve Programlama uzaktan eğitim programında 2006-2007 Bahar Eğitim-Öğretim yarıyılında öğrenim gören 139 öğrenci üzerinde yapılan anket çalışması sonuçlarına göre de Bilgisayar Teknolojisi ve Programlama Uzaktan Eğitim Programına gelen öğrencilerin %94'ü meslek lisesi mezunudur (Özonur, Kurtay, Delibalta, İlin ve Koçak, 2008). Bununla birlikte GUEP'nda her iki bölümde okuyan öğrencilerin genel not ortalamalarının birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %67.2'sinin ortalama bir başarı gösterdiği görülmektedir.

Araştırmadan elde edilen analiz sonuçları öğrencilerin İnternet Temelli Uzaktan Eğitim Doyumu puanları ile yaş grupları ($[F_{(2-546)}=2.69, p>.05]$); cinsiyetleri ($[F_{(1-547)}=.001, p>.05]$) ve genel not ortalamaları ($[F_{(4-544)}=1.254, p>.05]$) arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir. Yaş grupları ile öğrencilerin doyum puanları arasında anlamlı fark çıkmaması öğrencilerin belli bir yaş grubunda toplanmış olmasına bağlanabilir. Ancak diğer faktörler üzerinde başka araştırmaların yapılması gerekebilir.

Öğrencilerin doyum düzeylerinin ortalama düzeyde olması sevindirici olmakla birlikte, yeterli de değildir. Doyum düzeylerinin artırılması amacıyla, alanyazında yer

bulan ve doyumunu etkileyeceği düşünülen, öğrencilerin öğrenme stili, kişilerle iletişim, denetim odağı, işbirliği, vb. faktörlerle ilişkisinin irdelenmesi önerilmektedir.

Öğrencilerin beklenti düzeylerinin belirlenerek, bu beklentilerin karşılanması yoluna gidilmesi de öğrencilerin doyum düzeylerini arttıracaktır. Bir başka öneri o, öğrencilerin her yıl internet ortamına ait doyum düzeylerine ilişkin veriler toplanarak karşılaştırılması yoluna gidilmesi, öğrencilerin doyum düzeylerinin artırılmasına yönelik tedbirlerin alınmasına yol gösterici olacaktır.

KAYNAKLAR

- Allen, M., Bourhis, J., Burrell, N. ve Mabry, E. (2002). Comparing student satisfaction with distance education to traditional classrooms in higher education: A meta-analysis. *The American Journal of Distance Education*, 16(2), 83-88.
- Arbaugh, J. B. ve Duray, R. (2002). Technological and structural characteristics, student learning and satisfaction with web-based courses– An exploratory study of two on-line MBA programs. *Management Learning*, 33(3), 331–347.
- Delon, W. ve Mclean, E. (1992). Information systems success: The quest for the dependent variable. *Information Systems Research*, 3(1),s.60–95.
- Levy, Y. (2007). Comparing dropouts and persistence in e-learning courses. *Computers & Education*, 48. s. 185–204.
- Özdemir, C. (2008). Uzaktan Eğitim Sistemi. 24.07.2008 tarihli haber. Turk724 web sitesindeki <http://haber.turk724.net/99322/haberler/Uzaktan-Egitim-Sistemi> adresten 05.09.2008 tarihinde ulaşıldı.
- Özonur, M., Kurtay, F., Delibalta, M.S., İlin, Ş.Ç. ve Koçak, Y. (2008). Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Sosyo-Ekonomik Durumları Üzerine Bir Araştırma. 8th International Educational Technology Conference (IETC 2008), 6-9 Mayıs 2008. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Özsoy, S. (2004). Üniversite Öğrenci Profili: Kavramsal Bir Çözümleme ve Türkiye'ye İlişkin Bazı Ampirik Bulgular. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 4(2).

Parlak, Ö. (2004). *İnternet Temelli Uzaktan Eğitimde Öğrenci Doyumu Ölçeği*.
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri
Enstitüsü, Ankara.

Sun, P. C., Tsai, R. J., Finger, G., Chen, C. C., ve Yeh, D. (2008). What drives a
successful e-learning? An empirical investigation of the critical factors
influencing learner satisfaction. *Computers & Education*, 50. s. 1183–1202.

Wu, J. P., Tsai, R. J., Chen, C. C., ve Wu, Y. C. (2006). An integrative model to predict
the continuance use of electronic learning systems: Hints for teaching.
International Journal on E-Learning, 5(2), 287–302.